

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului

învinuirea lui

Artur Efros

(art. 190 alin. (4) și (5) Cod penal)

(Dosarul nr. Ira-1040/22

1-17175276-01-Ira-15072022)

Recurs vădit neîntemeiat depus până la 01 septembrie 2023; Diferența dintre escrocherie și relații civile se face în funcție de intenția făptuitorului la momentul pretinderii sau dobândirii bunurilor; Inducerea în eroare a investitorilor prin oferirea unor promisiuni de profit irealizabile; Neinvestirea sumelor obținute de la investitori și caracterul piramidal al schemei de atragere a banilor; Acordurile amiabile ulterioare încheiate cu părțile vătămate, hotărârile civile de încasare a datoriei de la condamnat și o ordonanță a procurorului de a clasa o altă cauză penală cu privire la un alt episod nu înlătură răspunderea penală pentru escrocherie.

09 octombrie 2025

Au judecat anterior cauza judecătoreii

Prima instanță – Alexandru Negru

Instanța de apel – Oxana Robu, Igor Mânăscuță, Stelian Teleucă

Textul corespunde originalului

Judecând în lipsa părților recursurile în cauza penală privind învinuirea lui Artur Efros,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Vladislav Gribincea, *Președinte,*

Ghenadie Eremciuc,

Leonid Chirtoacă, *judecători,*

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Artur Efros, născut în anul 1985 în r-nul Drochia, a fost trimis în judecată pentru patru capete de acuzare de escrocherie: episodul cu Andrei Țurcanu, încadrat conform art. 190 alin. (4) Cod penal, și episoadele cu Alexei Rusu, Angela Guzun și Vasile Burlacu, încadrate conform art. 190 alin. (5) Cod penal.

2. Efros a fost apărut de avocații Vitalie Iordache, Vasile Ciupercă, Sorina Arnăut și Andrei Briceag.

3. Prin sentință, Artur Efros a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor incriminate și condamnat la nouă ani de închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea și administrarea mijloacelor financiare pe un termen de cinci ani. Din contul său au fost încasate în beneficiul statului 56.845,82 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

4. Sentința a fost contestată cu apel de avocatul Vasile Ciupercă, în interesele inculpatului. Curtea de Apel Chișinău a respins apelul și a menținut sentința fără modificări.

5. Avocatul Andrei Briceag și Artur Efros au declarat recurs.

6. Au fost pornite patru cauze penale distincte de escrocherie: nr. 1-1208/17, 1-1241/17, 1-1210/17 și 1-1247/17, în perioada 04 aprilie 2016 – 28 iunie 2017. În perioada 24 iunie – 03 iulie 2017, cauzele au parvenit spre examinare la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani. Prin încheierile din 18 iulie și 09 octombrie 2017, cauzele nr. 1-1241/17 și nr. 1-1210/17 au fost conexate la dosarul nr. 1-1247/17 (f.d. 110, vol. II; f.d. 140, vol. I), iar prin încheierea din 19 octombrie 2020 toate cele patru cauze au fost conexate într-un singur dosar, păstrând numărul unic nr. 1-1208/17 (f.d. 97–99, vol. III). Prima instanță a examinat cauza între 24 iunie 2017 și 25 octombrie 2021, instanța de apel între 17 noiembrie 2021 și 06 aprilie 2022, iar la 15 iulie 2022 dosarul a ajuns la Curtea Supremă de Justiție.

ÎN FAPT

a. Învinuirea adusă

7. Artur Efros a fost învinuit, potrivit redacției vechi a Codului penal, de comiterea a patru fapte distincte de escrocherie – dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere. Potrivit rechizitoriilor inițiale, el a însușit în perioada septembrie 2014 - octombrie 2015: 5.200 de euro (116.698,4 de lei) de la Andrei Țurcanu (faptă încadrată la art. 190 alin. (4) Cod penal); 49.000 de euro (1.103.484,9 de lei) de la Alexei Rusu, 54.000 de euro (1.017.130 de lei) de la Vasile Burlacu și 10.000 de euro (224.779 de lei) de la Angela Guzun (fapte încadrate la art. 190 alin. (5) Cod penal).

8. După conexarea cauzelor (vezi para. 6), la 17 iunie 2021, procurorul a emis o ordonanță prin care a modificat învinuirea, întrucât art. 190 Cod penal a fost revizuit prin Legea nr. 179/2018. Conform redacției noi, escrocheria a fost definită ca inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în scopul obținerii unui folos material injust, cu cauzarea de daune considerabile (f.d. 163–164, vol. IV). În baza acestei modificări a învinuirii, Artur Efros a fost învinuit că, acționând cu intenție directă, prin comportament dolosiv și viclean, a indus în eroare mai multe persoane, prezentând ca adevărate contracte ori situații fictive, pentru a-și însuși mijloace bănești:

i. **Episodul Andrei Țurcanu** - la 08 mai 2015, sub pretextul unui contract de împrumut cu dobândă de 10% lunar, Efros a primit de la Andrei Țurcanu suma de 8.000 de euro, restituind temporar câte 800 de euro lunar pentru a întreține încrederea. La 08 octombrie 2015, invocând necesitatea reperfectării contractului și majorarea sumei, Efros a mai primit suplimentar 1.200 de euro. În total, el și-a însușit 5.200 de euro (116.698,4 de lei). Fapta a fost încadrată la art. 190 alin. (4) Cod penal – escrocherie în proporții mari.

ii. **Episodul Alexei Rusu** - în perioada septembrie–decembrie 2014, profitând de relațiile de prietenie și sub pretextul investirii banilor în SRL „FINVAS PRIM”, Efros a primit de la Alexei Rusu, în trei tranșe: 15.000 de euro, 25.000 de euro și 9.000 de euro, însușindu-și în total 49.000 de euro (1.103.484,9 lei). Fapta a fost încadrată la art. 190 alin. (5) Cod penal – escrocherie în proporții deosebit de mari.

iii. **Episodul Vasile Burlacu** - în anul 2015, folosindu-se de relațiile de prietenie și sub pretextul investirii banilor în SRL „FINVAS PRIM”, Efros a primit de la Vasile Burlacu, în mai multe tranșe, suma de 54.000 de euro (1.017.130 de lei), fără intenția de a o restitui. Fapta a fost încadrată la art. 190 alin. (5) Cod penal – escrocherie în proporții deosebit de mari.

iv. **Episodul Angela Guzun** - la 13 octombrie 2015, Artur Efros, sub pretextul unui contract de consulting financiar cu dobândă de 6% lunar, determinat prin comportament dolosiv și viclean, a primit de la Angela Guzun suma de 10.000 de euro (224.779 de lei). Cunoscând din start că nu va restitui și nu va executa obligațiile asumate, și-a însușit suma, cauzând un prejudiciu în

proporții deosebit de mari. Fapta a fost încadrată la art. 190 alin. (5) Cod penal – escrocherie în proporții deosebit de mari.

b. Probele acuzării

i. Episodul Andrei Țurcanu (dosar nr. 1-1241/17)

9. La 23 mai 2016, Andrei Țurcanu a depus plângere penală, invocând că, la 08 octombrie 2015, i-a transmis lui Artur Efros, în calitate de administrator al „FINVAS PRIM” SRL, suma de 10.000 de euro sub pretextul unui contract de împrumut. Efros și-a însușit-o fără a o restitui, cauzându-i un prejudiciu echivalent cu 225.797 de lei (f.d. 7–9, vol. I). La plângere au fost anexate contractul de împrumut din 08 octombrie 2015 (10.000 de euro, dobândă 1.000 de euro lunar și penalități de 5%, f.d. 10, vol. I), contractul de consultanță financiară nr. 11 din 23 noiembrie 2015, prin care suma urma să fie investită pe piața „Forex” (f.d. 11–12, vol. I), precum și recipisele din 20 februarie 2016 și 10 martie 2016 prin care Efros promitea restituirea sumei și a dobânzii, ultima fiind contrasemnata de martorii Rusu și Burlacu (f.d. 13–14, vol. I). Fișele de la CÎS au confirmat că „FINVAS PRIM” SRL (18 iunie 2014) și „Finance-Management” SRL (09 decembrie 2014) au avut ca fondator pe Vasile Burlacu și ca administrator pe Artur Efros (f.d. 15–16, 22, vol. I).

10. Andrei Țurcanu, audiat în faza de urmărire penală, a declarat că îl cunoaște pe Artur Efros din anul 2014, când se afla în Italia. Prin intermediul unui cunoscut a aflat că Efros împrumută bani și achită lunar procente, pretinzând că lucrează pe piața „Forex”. În mai 2015, el i-a transmis acestuia 8.000 de euro, cu înțelegerea că va restitui capitalul și va achita dobânda după o lună. În octombrie 2015, solicitând restituirea sumei, Efros i-a propus să prelungească înțelegerea și a întocmit un contract de împrumut pe numele „FINVAS PRIM” SRL. Ulterior, suma a ajuns la 10.000 de euro, prin reținerea unui procent lunar de 800 de euro și adăugarea a 1.200 de euro suplimentar. În aceste condiții, au fost semnate două contracte succesive: la 08 octombrie 2015 contractul de împrumut și la 23 noiembrie 2015 contractul de consultanță financiară nr. 11 cu „Finance-Management” SRL. La început, timp de cinci luni, Efros a achitat dobânzile lunare, după care a încetat plățile. Pentru a-l liniști, i-a sugerat lui Țurcanu să deschidă un cont la Victoriabank, promițând că îi va transfera banii acolo. Deși contul a fost deschis, pe el nu a intrat nicio sumă. Ulterior, Efros l-a amânat constant, susținând la telefon că banii sunt „în conturi”, dar nu pot fi retrași. În februarie 2016, Țurcanu s-a întâlnit cu Efros împreună cu alți creditori – Vasile Burlacu, Alexei Rusu și Mihail Gîrnaja. Cu acea ocazie, Efros a redactat recipise prin care se obliga să restituie datoriile. Pentru Țurcanu, a semnat o recipisă prin care promitea să restituie suma de 10.000 de euro și dobânda până la 27 februarie 2016. La 16 martie 2016, el a întocmit o nouă recipisă, stabilind termenul de restituire până la 30 martie 2016. Nici aceste angajamente nu au fost respectate (f.d. 35, 42, vol. II, dosar nr. 1-1241/17). În

ședința de judecată, după renunțarea la calitatea de parte vătămată, Țurcanu a confirmat transmiterea banilor și existența celor două contracte, precizând că acestea reflectau o înțelegere de împrumut cu dobândă de 10% lunar. El a arătat că recipisele au fost întocmite la solicitarea sa ca garanție, dar Efros a evitat ulterior restituirea. El nu a discutat cu Efros despre burse sau tranzacții valutare și nu știa ce înseamnă „consulting financiar”. Confruntat cu declarațiile de la f.d. 7–9, vol. I, el a recunoscut semnătura, dar a subliniat că înțelegerea reală a fost un împrumut. Deoarece suma nu i-a fost restituită, el a intentat acțiune civilă, admisă prin hotărârea din 31 ianuarie 2017, prin care Efros a fost obligat să restituie 10.000 de euro. Hotărârea nu a fost executată, iar prejudiciul nu a fost recuperat (f.d. 231–233, 237, vol. III, dosar nr. 1-1208/17).

11. Pe episodul cu Andrei Țurcanu a fost audiat ca martor Alexei Rusu. La urmărirea penală Rusu a declarat că îl cunoaște pe Artur Efros din anul 2013. În 2014, el i-a transmis bani fără contract și fără recipisă. Ulterior a aflat că și Andrei Țurcanu i-a împrumutat bani lui Efros, care nu au fost restituiți. După ce Rusu a transmis sumele, Efros nu a restituit nimic timp de trei luni. La solicitări, promitea restituirea și întocmea recipise. La început a plătit procente, apoi a încetat, invocând probleme familiale și economice. Efros i-a spus că investește pe piața valutară „Forex” și că din aceste operațiuni obține profit, motiv pentru care are nevoie de bani. Rusu a menționat că aceeași schemă a fost aplicată și altor persoane – sub promisiunea investițiilor la „Forex” – însă când apăreau dificultăți, Efros dispărea. Martorul a mai menționat că și Vasile Burlacu i-a transmis bani lui Efros, dar firmele erau doar formal pe numele acestuia și administrate de Efros (f.d. 46, vol. II). În ședința de judecată, Rusu a spus că știa de împrumuturile luate de Efros de la Burlacu, Țurcanu, Gîrnaja și alții. El a mai relatat că, atunci când Efros se ascundea, toți s-au întâlnit cu el la un bar din zona Telecentru, unde acesta a scris recipise pentru fiecare datorie, semnate și de martori. Rusu a precizat că recipisele sale se află la domiciliul său. De la Vasile Burlacu și de la Efros a aflat că banii erau destinați deschiderii unei companii de microfinanțare și unei uzine de salubritate (f.d. 205, vol. III).

ii. Episodul Alexei Rusu (dosar 1-1208/17)

12. La 16 martie 2016, Alexei Rusu a depus plângere prin care a solicitat tragerea la răspundere penală a lui Artur Efros, pe motiv că, începând cu 27 septembrie 2014, prin abuz de încredere și înșelăciune, acesta și-ar fi însușit sume importante sub pretextul investiției într-o afacere desfășurată prin „FINVAS PRIM” SRL (f.d. 10). La 12 aprilie 2016, de la Rusu au fost ridicate două recipise: una din 27 septembrie 2014, prin care Efros a confirmat primirea sumei de 15.000 de euro, și alta din 25 octombrie 2015, prin care acesta a recunoscut o datorie totală de 124.666 de euro, cu termen de restituire la 25 decembrie 2015. Tot la aceeași dată au fost anexate și conversații electronice purtate între 05 octombrie 2015 și 21 februarie 2016, din care rezulta că Rusu solicita constant restituirea sumelor împrumutate, iar Efros confirma datoria,

invoca amânări și promitea achitarea. În aceste discuții erau consemnate restituiri parțiale de 1.200 de euro, 2.000 de euro, 700 de euro, 2.000 de euro și 1.500 de euro, precum și dobânzi convenite de 10%, 12% și 18% (f.d. 32–42). Conform fișei persoanei juridice (f.d. 28, vol. I) și deciziei de înregistrare (f.d. 129), „FINVAS PRIM” SRL fusese creată la 18 iunie 2014, cu un capital social de 50 de lei, fondator fiind Vasile Burlacu și administrator Artur Efros. Darea de seamă fiscală a societății pentru anul 2014 a indicat venituri operaționale de doar 75 de lei (f.d. 47).

13. Fiind audiat la urmărirea penală, Alexei Rusu a declarat că îl cunoștea pe Artur Efros de câțiva ani. În perioada 2014–2015, la propunerea acestuia de a investi în afaceri financiare, i-a transmis mai multe sume pentru a obține dobânzi. La 27 septembrie 2014, el i-a dat 15.000 de euro, cu recipisă. La 22 octombrie 2014, el i-a dat 25.000 de euro, în prezența lui Vasile Burlacu, fără recipisă, dar a lăsat și dobânda de 1.500 de euro spre reinvestire. La începutul lunii decembrie 2014, el i-a mai transmis 9.000 de euro cu promisiunea unei dobânzi de 15% pe o lună. El a primit 1.350 de euro ca dobândă, dar a lăsat capitalul investit. În 2015, el a cerut restituiri parțiale și a primit fragmentar 1.000, 5.000, 1.200, 700, 2.000 și 1.500 de euro. În total, i-a transmis lui Efros 49.000 de euro. La 25 octombrie 2015, după mai multe amânări, Rusu a cerut o confirmare scrisă. Efros a semnat o recipisă prin care recunoștea o datorie de 124.700 de euro, incluzând capitalul și dobânzile. Nimic din această sumă nu a fost restituită (f.d. 23, vol. I). La confruntarea din 07 noiembrie 2016, Rusu a declarat că i-a transmis în mai multe tranșe suma totală de 61.000 de euro. O parte din bani au fost predați la domiciliul lui Efros, iar restul la sediul „FINVAS PRIM” SRL. Prima sumă a fost însoțită de recipisă, iar la transmiterea a 25.000 de euro a fost prezent și Vasile Burlacu. Rusu a susținut că banii erau destinați investiției în firma condusă de Efros. El a negat că i s-ar fi vorbit despre piața „Forex” înainte de transmiterea banilor și a precizat că, dacă ar fi știut acest lucru, nu ar fi dat sumele, pentru că nu cunoștea domeniul. Efros a confirmat primirea banilor și existența discuțiilor cu Rusu în vara anului 2014. El a precizat că i-a comunicat lui Rusu înainte de predarea banilor despre „Forex” și intenția de a investi pe această piață prin brokeri din Moscova, însă nu a prezentat niciodată confirmări scrise. El a invocat că ar putea obține documente de la brokerii „Master Forex” sau „Robo Forex”, dar nu a furnizat chitanțe sau rapoarte. El a recunoscut că nu i-a dat lui Rusu acte care să dovedească investițiile. Rusu a declarat că a înțeles de la Efros și de la Burlacu că banii sunt pentru dezvoltarea firmei „FINVAS PRIM”, cu planul de a deschide filiale și chiar o bancă. Despre „Forex” a aflat abia la un an după transmiterea primei sume. El a mai spus că, atunci când a întrebat de riscuri, Efros l-a asigurat că nu există niciun pericol și că banii puteau fi retrași la cerere (f.d. 158, vol. I). În ședința de judecată, Rusu a confirmat remiterea sumelor, menționând că a primit suma de 12.000 de euro de la Efros și suma de 33.000 de euro de la tatăl acestuia, declarând că nu mai are pretenții materiale sau morale. Inițial a crezut în planurile de afaceri prezentate de Efros, privind

microfinanțarea și salubritatea, dar ulterior a înțeles că a fost indus în eroare prin amânări și pretexte (f.d. 205, vol. III).

14. Acuzarea s-a bazat și pe declarațiile lui Vasile Burlacu. Acesta a arătat că ideea înființării „FINVAS PRIM” SRL a aparținut lui Artur Efros, el figurând doar formal ca fondator, administrarea fiind exercitată de inculpat. Burlacu a confirmat remiterea de către Rusu a 15.000 de euro la 27 septembrie 2014, cu recipisă, și a 25.000 de euro la 22 octombrie 2014, fără recipisă inițial, dar întocmită ulterior, fiind prezent la transmiterea sumei. El a relatat despre existența unor recipise și a unei obligațiuni notariale (44.000 de euro), iar în alte discuții 54.000 de euro, diferența fiind explicată printr-o eroare la notar (f.d. 29–31, vol. II; f.d. 6, vol. IV).

iii. Episodul Angela Guzun (dosar nr. 1-1210/17)

15. La 22 septembrie 2016, Angela Guzun a depus plângere, arătând că, la 13 octombrie 2015, i-a transmis lui Artur Efros suma de 10.000 de euro în schimbul promisiunii unui profit lunar de 600 de euro, semnând contractul de consultanță financiară nr. 9-a. După încheierea contractului, Efros nu a mai răspuns la apeluri și nu a restituit banii (f.d. 17–18, vol. I).

16. La 29 noiembrie 2016, a fost ridicat contractul de consultanță financiară nr. 9-a din 13 octombrie 2015, încheiat între Angela Guzun, în calitate de client, și SRL „Finance-Management”, reprezentată de Artur Efros, în calitate de mandatar. Obiectul contractului era executarea de către mandatar a ordinelor de tranzacționare pe piața „Forex”, în contul deschis pe numele clienței cu suma de 10.000 de euro. Mandatarul se obliga să acționeze exclusiv în interesul clienței, să informeze asupra tranzacțiilor, să păstreze confidențialitatea, să nu cumuleze fondurile acesteia cu cele proprii sau ale altor clienți și, potrivit pct. 2.2.5 lit. a), să oprească tranzacționarea și să informeze imediat clienta în cazul reducerii soldului cu 20%, iar în caz de nerespectare să compenseze prejudiciul. Clienta, la rândul său, se obliga să transmită datele de acces la cont, să achite 50% din profit, să deschidă contul de brokeraj și să transfere suma stabilită, confirmând expres că înțelege și acceptă riscurile investițiilor. Contractul a fost încheiat pe durata de un an, cu prelungire automată în lipsa notificării de reziliere (f.d. 71–75, vol. I).

17. Tot la 29 noiembrie 2016 au fost anexate capturi ale discuțiilor dintre Angela Guzun și Artur Efros (15 octombrie – 25 noiembrie 2016), din care rezultă că victima solicita restituirea banilor, iar Efros invoca amânări și promitea achitări ulterioare (f.d. 77–78, vol. I).

18. Angela Guzun, fiind audiată la urmărirea penală, a confirmat că a semnat un contract fără recipisă și că pe contul deschis pe numele ei nu au fost făcute transferuri. Efros a amânat constant restituirea banilor, fixând ultimul termen la 20 august 2016, dar nu a achitat nimic (f.d. 82, vol. I). În ședința de judecată,

instanța a respins demersul procurorului de a-i citi declarațiile, iar acuzarea a renunțat la audierea martorei, neputându-se asigura prezența acesteia (f.d. 37, vol. IV, dosar nr. 1-1208/17).

iv. Episodul Vasile Burlacu (dosar nr.1-1247/17)

19. La 15 mai 2017, partea vătămată Vasile Burlacu a depus plângere penală, arătând că, în perioada 2014–2015, Artur Efros, sub pretextul unor investiții prin SRL „FINVAS PRIM”, și-a însușit de la el și familia sa suma de 54.000 de euro (f.d. 11–12, dosar nr. 1-1247/17). Inculpatul a atras și alte persoane din anturajul său – Sergiu Baidu, Stela Baidu, Mihail Gîrnaja – care au transmis sume suplimentare, însumând împreună peste 200.000 de euro. Pentru garantarea obligațiilor, Efros a semnat contracte de împrumut, recipise și obligațiuni notariale, între care: contractul din 20 martie 2015 (20.000 de euro – de la Mihail Gîrnaja, f.d. 19), contractul din 16 aprilie 2015 (2.200 de euro – de la Sergiu Baidu, f.d. 18), contractul din 25 aprilie 2015 (10.000 de euro – de la Stela Baidu, f.d. 17), precum și obligațiunea autenticată notarial nr. 5747, din 06 octombrie 2016 (44.400 de euro – de la Vasile Burlacu, f.d. 74). Recipisa din 19 mai 2016 atestă angajamentul de restituire a sumei totale de 215.000 de euro către mai mulți creditori, inclusiv Burlacu Vasile, Alexei Rusu și Andrei Țurcanu (f.d. 75).

20. Vasile Burlacu, audiat la toate etapele procesului, a declarat că l-a cunoscut pe Artur Efros în Italia, în anii 2013–2014, și, la solicitarea acestuia, a acceptat să figureze doar formal ca fondator al SRL „Finance-Management” și SRL „FINVAS PRIM”, fără a se implica în activitatea lor. Efros i-a prezentat proiectul drept o investiție sigură prin piața „Forex”, promițând câștiguri de 7% lunar. În perioada 2014–2016, împreună cu mama și fratele său, Burlacu i-a transmis lui Efros 54.000 de euro (10.000 – mama, 25.000 – el, 19.000 – fratele), în mai multe tranșe. Pentru garantarea restituirii, inculpatul a semnat o recipisă și, ulterior, o obligațiune notarială de 44.000 de euro, diferența fiind explicată printr-o „încurcătură la notar”. Banii nu au fost restituiți, nici capitalul, nici dobânzile promise. Burlacu a arătat că era amânat constant, uneori fiind chemat inutil la bancă, iar după câțiva ani de încercări amiabile a depus plângere penală. Ulterior, Efros i-ar fi spus că va restitui doar celor care nu au sesizat organele. Burlacu a mai precizat că și alte persoane din sat au transmis bani în aceleași condiții și au rămas prejudiciate. SRL „FINVAS PRIM” și SRL „Finance-Management” au fost înregistrate pe numele său la inițiativa lui Efros, iar ulterior a constatat că pe numele său fusese înregistrată și compania „Agua-Trade” SRL, despre care nu știa nimic. Din această cauză au apărut probleme juridice, inclusiv o amendă aplicată la Strășeni. Burlacu a subliniat că nu avea decât studii până la clasa a IX-a și nu poseda cunoștințe privind înregistrarea sau administrarea firmelor. În ședința din 10 octombrie 2019, Burlacu a susținut acțiunea civilă pentru recuperarea sumei de 54.000 de euro și a prejudiciului moral, iar la 07 decembrie 2020 a confirmat că banii au fost dați cu

titlu de împrumut, la procente, obligațiunea notarială fiind întocmită doar pentru garantarea restituirii. Întrebat dacă se consideră amăgit, a declarat că inițial da, iar ulterior „s-a lămurit”, deși banii nu i-au fost restituiți nici până în prezent (f.d. 25–26, dosar nr. 1-1247/17; f.d. 8, vol. III; f.d. 6, vol. VI, dosar nr. 1-1208/17).

v. Alte probe ale acuzării

21. Potrivit fișei persoanei juridice, SRL „Finance-Management” a fost înființată la 09 decembrie 2014, cu fondator unic pe Vasile Burlacu și administrator pe Artur Efros. Societatea deținea șapte conturi bancare, cu solduri totale reduse (978 de euro, 840 de dolari SUA și 498 de lei) (f.d. 82–83, vol. I). Dărilor de seamă fiscale pentru anii 2014–2016 au relevat venituri ne semnificative: 25 de lei în T/IV/2014, 75 de lei în T/I/2015, 190 de lei în T/II/2015 și 1.719 lei în T/III/2015, cu încasări de 2.439 lei la 24 octombrie 2015. În T/IV/2015 a fost raportată o contribuție de 2.160 lei la asigurările medicale, iar veniturile salariale declarate pentru întreg anul 2015 au totalizat 47.750 lei. În anul 2016 s-au raportat doar plăți minime – 90 și 50 de lei – și contribuții medicale de 1.498,50 lei (f.d. 37–66, 49–52, 53–60, 58–59, 68, vol. I).

22. Martorul Mihail Gîrnaja, audiat la urmărirea penală și în ședința de judecată, a declarat că l-a cunoscut pe Artur Efros în 2015, prin familia Burlacu, cu care era prieten. Petru Burlacu i-a spus că fratele său, Vasile, investește bani „la procente” și obține câștiguri. Ulterior, chiar Vasile l-a contactat și i-a propus o colaborare. La întâlnirea de la oficiul din strada 31 August, Efros și Burlacu i-au spus că poate primi o dobândă de 6–10% lunar. Gîrnaja a transmis două tranșe de câte 10.000 de euro, pentru care au fost încheiate contracte de împrumut, semnate de Efros și Burlacu. El a citit și a înțeles clauzele contractelor, confirmând că acestea corespundeau cu înțelegerile. Ulterior au fost întocmite și recipise, ultima în 2018. A primit parțial dobânzi – circa 800, 1600 și 1000 de euro, plăți efectuate atât de Efros, cât și de Burlacu. După câteva luni au apărut întârzieri, iar Efros și Burlacu i-au cerut să aștepte, spunând că „totul va fi bine”. Ulterior nu a mai primit plăți, iar relațiile cu Efros s-au răcit. El a menționat că suma totală datorată este de circa 19.400 de euro. Pentru siguranță, a fost întocmită o recipisă notarială prin care Efros se obliga la restituire. Inițial, Gîrnaja a crezut că banii sunt folosiți într-o afacere de microfinanțare, fără să cunoască detalii. Abia mai târziu, din discuții cu Burlacu și alți creditori, a aflat că sumele ar fi fost plasate pe piața „Forex”. La început nu a dat importanță acestui termen, pe care îl asocia cu „ceva pe internet”, dar ulterior a înțeles că aceasta era sursa veniturilor promise. Când au apărut întârzieri, i s-a spus că banii „s-au pierdut la „Forex”” și că veniturile proveneau din tranzacții bursiere. Gîrnaja a confirmat și existența unei recipise comune de circa 200.000 de euro, semnată de Efros în prezența mai multor creditori, precum și faptul că a depus o plângere la poliție, considerându-se înșelat prin neexecutarea obligațiilor de restituire. La urmărirea penală Efros nu se prezenta (f.d. 30, vol. I, dosar nr. 1-1247/17; f.d. 171, vol. III, dosar nr. 1-1208/17).

c. Pozitia apărării

23. În ședința de judecată, Artur Efros a declarat că l-a cunoscut pe Vasile Burlacu în Italia, în anii 2013–2014, unde i-a vorbit despre „Forex” ca oportunitate de afaceri. Ideea a fost să revină în Republica Moldova pentru a deschide o activitate legală, iar împreună au constituit SRL „FINVAS PRIM”, cu Burlacu fondator și el administrator. În acest context a primit de la Burlacu, în mai multe tranșe, suma de 54.000 de euro, provenită de la rudele acestuia, folosită parțial pentru alimentarea conturilor, inclusiv pe cel al mamei lui Burlacu, Vera. Recipisele confirmau împrumuturile, iar Efros a susținut că Burlacu cunoștea destinația sumelor. Pe Alexei Rusu l-a cunoscut prin intermediul lui Burlacu. De la acesta a primit în mai multe tranșe 15.000, 25.000 și 9.000 de euro, toate cu titlu de împrumut, confirmate prin recipise. Înțelegerea era ca dobânzile să fie ridicate la cererea creditorului, iar sumele au fost folosite pe piața „Forex”. Referitor la Andrei Țurcanu, Efros a declarat că nu îl cunoștea apropiat și că prima lor legătură a apărut atunci când Țurcanu l-a contactat direct, spunând că știe de la Mihai, cumnatul lui Burlacu, că acesta obține venituri din colaborarea cu el. I-a transmis inițial 8.000 de euro, cu dobândă de 10% lunar pentru șase luni, iar apoi încă 1.200 de euro, pentru a rotunji suma la 10.000 de euro.

24. Efros a arătat că a achitat dobânzile timp de cinci luni, dar ulterior, din cauza pierderilor pe piața „Forex”, nu și-a mai putut onora obligațiile. Pentru aceste sume au fost încheiate contracte de împrumut pe numele „FINVAS PRIM” SRL, contracte de consultanță financiară pe numele SRL „Finance-Management” și două recipise, toate la solicitarea lui Țurcanu. În privința Angelei Guzun, Efros a declarat că nu o cunoștea personal și că a fost contactat de soțul acesteia, care, aflând de la Burlacu și Țurcanu despre dobânzile achitate, a dorit să acorde și el bani. Guzun i-a transmis personal 10.000 de euro, pentru care s-a încheiat un contract de consultanță financiară pe numele SRL „Finance-Management”. Efros a menționat că aceasta a fost ultima persoană care i-a transmis bani, chiar înainte ca el să suporte pierderi importante pe piața „Forex”. Efros a mai precizat că a administrat și alte societăți comerciale fondate formal de Burlacu, precum SRL „Finance-Management” și SRL „Fin Construct Vas”, iar contractele și acordurile erau încheiate prin aceste firme pentru a conferi siguranță creditorilor. Bani au fost folosiți pentru cheltuieli comerciale, achiziții (inclusiv o mașină pentru Burlacu și o rată de 5.700 de euro la apartamentul acestuia) și pentru plata salariilor angajaților. El a adăugat că unele împrumuturi au fost restituite integral, precum 11.000 de euro către Petru Burlacu. Efros a recunoscut existența unei recipise comune de 200.000 de euro, semnată – potrivit lui – sub presiune din partea lui Burlacu, Rusu și Țurcanu. El a menționat și alte raporturi de împrumut: cu Mihai Gîrnaja (unde obligațiile erau în curs), cu Sergiu Baidu (recipisă) și cu Stela Baidu (înțelegere verbală). Efros a explicat că folosirea firmelor „FINVAS PRIM” și „Finance-Management” în contracte a fost dorită de creditorii pentru a

avea garanții suplimentare, deși aceste SRL-uri nu aveau legătură juridică sau contabilă cu tranzacțiile pe „Forex”. El a admis că nu a restituit cea mai mare parte din sumele primite, justificând prin pierderi la tranzacțiile valutare și cheltuieli legate de activitatea firmelor (f.d. 138–140, 154–155, vol. IV, dosar nr. 1-1208/17).

25. Avocații Vitalie Iordache și Vasile Ciupercă au susținut că între inculpat și pretinsele părți vătămate au existat exclusiv raporturi civile de mandat și împrumut, nu fapte de escrocherie. Angela Guzun a încheiat contractul de consultanță financiară nr. 9-a din 13 octombrie 2015, prin care a remis 10.000 de euro pentru tranzacții pe piața valutară, contract valabil pe un an, cu prelungire tacită, pe toată durata căruia niciuna dintre părți nu a solicitat încetarea. Andrei Țurcanu, determinat de exemplul lui Mihai Coșneanu, a inițiat singur împrumutul și a încheiat două contracte, de 8.000 și 10.000 de euro, cu dobândă de 10% lunar, primul fiind executat parțial, iar ulterior inculpatul recunoscând datoria prin recipise, confirmată și prin hotărârea Judecătoriei Chișinău din 31 ianuarie 2017. Alexei Rusu a acordat sume cu titlu de împrumut pe bază de recipise, inculpatul restituind parțial și nerecunoscând niciodată datoria, iar Vasile Burlacu a fost implicat de inculpat încă din Italia în discuții despre „Forex” și SRL „FINVAS PRIM”, acceptând să figureze ca fondator și să acorde sume garantate prin recipise și obligațiune notarială, martorul Mihai Gîrnaja confirmând că acesta era mai curând partener de afaceri decât victimă. Toate aceste raporturi au fost ulterior stinse prin acorduri extrajudiciare prin care părțile au declarat că nu mai au pretenții. Probele acuzării nu puteau fundamenta condamnarea: declarațiile Angelei Guzun și ale martorului Roman Andrieș nu au fost cercetate în ședință și nu puteau fi folosite, iar procesul-verbal din 22 iunie 2017 privind episodul Vasile Burlacu, prin care au fost ridicate contracte, recipise și obligațiunea notarială depusă de acesta, nu avea valoare probantă, întrucât aceste înscrisuri nu au fost verificate nemijlocit în instanță. Apărarea a mai invocat modificările art. 190 Cod penal prin Legea nr. 179/2018 și Decizia Curții Constituționale nr. 126 din 15 noiembrie 2018, potrivit căroră escrocheria presupune inducerea în eroare asupra naturii actului, obiectului sau identității părților la momentul contractării, iar învinuirea modificată la 17 iunie 2021 nu a precizat acest element, fiind contrară art. 281 și 325 Cod de procedură penală.

26. La solicitarea părții apărării, au fost anexate informații preluate din corespondența electronică cu adresa psizdrik@rambler.ru, care atestă că Artur Efros avea deschise pe platforma roboforex.com conturile nr. 117901, 2260363 și 2213034 (f.d. 202–250, vol. IV; f.d. 1–80, vol. V, dosar nr. 1-1208/17).

Cont	Perioada	Variația soldului (USD)	Depuneri (USD)	Retrageri (USD)	Sold final (USD)
117901	30 aprilie – 02 iulie	717,25 → max.	30 iunie 2014 – 3.205,56	29 iulie 2014 – 659,67	0 (30 decembrie 2014)

	2014 și decembrie 2014	5.193,02	08 iulie 2014 – 1.100 22 decembrie 2014 – 90 și 50,74		
2213034	14 – 27 ianuarie 2015	5.000 → max. 6.646,44 → 10,12	14 ianuarie 2015 – 5.000	-	10,12 (27 ianuarie 2015)
2260363	19 – 30 noiembrie 2015	0 → max. 1.340,32	19 noiembrie 2015 – 1.063,99	-	1.340,32 (30 noiembrie 2015)

d. Acțiuni civile

27. Părțile vătămate au formulat și ulterior au retras acțiuni civile, toate fiind soluționate prin tranzacții amiabile:

Partea vătămată	Acțiuni civile	Soluționare amiabilă	Retragerea acțiunii civile – încheierea instanței
Andrei Țurcanu	01 decembrie 2017 – prejudiciu moral 100.000 de lei și cheltuieli de judecată 5.000 de lei (f.d. 36, vol. II, dosar 1-1208/17)	29 octombrie 2020 – contract de soluționare amiabilă cu Artur Efros, prin Nicolae Efros (f.d. 188, vol. IV)	01 decembrie 2020 – renunțare la acțiune și calitatea de parte vătămată (f.d. 226–227, 235-238, vol. III)
Vasile Burlacu	20 iunie 2019 – prejudiciu material 54.000 de euro și prejudiciu moral 150.000 de lei (f.d. 245–246, vol. II, dosar 1-1208/17)	04 decembrie 2020 – tranzacție amiabilă cu Artur Efros, prin Nicolae Efros (f.d. 189, vol. IV)	07 decembrie 2020 – renunțare la acțiune civilă și calitatea de parte vătămată (f.d. 3–4, 14-20, vol. IV)
Angela Guzun	08 august 2018 – prejudiciu material 10.000 de euro și prejudiciu moral 25.000 de lei (f.d. 104, vol. II, dosar 1-1208/17)	04 decembrie 2020 – acord de rezoluțiune a contractului nr. 9-a/2015 (f.d. 186, vol. IV)	21 decembrie 2020 – renunțare la acțiune civilă și calitatea de parte vătămată (f.d. 28–30, 39-44, vol. IV)
Alexei Rusu	Nu a formulat acțiune civilă	04 noiembrie 2020 – contract de soluționare amiabilă cu Artur Efros, prin Nicolae Efros (f.d. 187, vol. IV)	-

e. Sentința

28. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, din 25 octombrie 2021, Artur Efros a fost găsit vinovat și condamnat după cum urmează:

Pedeapsa finală	Infracțiunea	Pedeapsa
Pedeapsa finală conform art. 84 alin. (1) Cod penal – nouă ani de închisoare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activități legate de gestionarea și administrarea mijloacelor financiare și bunurilor pe o perioadă de cinci ani. Până la rămânerea definitivă a sentinței, s-a menținut măsura preventivă a obligării de a nu părăsi țara.	art. 190 alin. (4) Cod penal – episod Andrei Țurcanu	opt ani de închisoare în penitenciar de tip semiînchis, cu aplicarea pedepsei complementare obligatorii de cinci ani
	art. 190 alin. (5) Cod penal – episoadele Alexei Rusu, Guzun Angela, Vasile Burlacu	câte opt ani de închisoare pentru fiecare episod, în penitenciar de tip închis, cu aplicarea pedepsei complementare obligatorii de cinci ani
A fost dispusă încasarea din contul lui Artur Efros a cheltuielilor judiciare în mărime de 56.845,82 de lei în beneficiul statului.		

29. Instanța a reținut că probele administrate confirmă vinovăția inculpatului Artur Efros și a constatat că acesta a primit de la părțile vătămate sume importante de bani, în total peste 118.000 de euro, în baza promisiunilor privind plasamente profitabile și achitarea unor dobânzi de 6–10%, iar uneori chiar de 18% lunar. Aceste promisiuni s-au dovedit lipsite de fundament real, întrucât inculpatul nu desfășura o activitate investițională veritabilă, ci doar crea aparența unei asemenea activități

30. Declarațiile inculpatului, potrivit cărora sumele primite ar fi fost investite pe piața „Forex”, au fost apreciate ca neveridice. Probele electronice (vezi para. 26) au demonstrat că acesta a deținut conturile nr. 117901, 2213034 și 2260363 pe site-ul „roboforex.com”, însă valoarea totală a depunerilor pe aceste conturi a constituit doar 9.446,3 de unități. La 31 iulie 2014, soldul contului nr. 117901 era de 1,4 de unități; la 22 decembrie 2014 același cont indica zero; la 27 ianuarie 2015, contul nr. 2213034 avea un sold de 10,12 de unități; iar la 30 noiembrie 2015, contul nr. 2260363 prezenta un sold de 1.340,32 de unități. Aceste valori nu puteau susține promisiunile inculpatului privind plata unor dobânzi de 6–18% lunar.

31. Deși cunoștea această situație, inculpatul a continuat să pretindă că desfășoară o activitate financiară profitabilă și, în perioada aprilie–noiembrie 2015, a convins mai multe persoane, inclusiv pe Andrei Țurcanu, Vasile Burlacu, Angela Guzun și soții Baidu, să-i transmită sume importante de bani. În realitate, încă din perioada septembrie–decembrie 2014, partea vătămată Alexei Rusu îi transmisese inculpatului suma de 49.000 de euro, însă din octombrie 2015 a început să insiste asupra restituirii banilor. Neavând resurse, inculpatul a recurs la atragerea de noi fonduri – 9.200 de euro de la Țurcanu și 10.000 de euro de la Guzun – din care a achitat parțial dobânzi către Rusu. Instanța a apreciat că acest mecanism, de tip piramidal, a demonstrat caracterul fraudulos al activității, întrucât dobânzile plătite proveneau din banii altor victime și nu din câștiguri.

32. Pentru a conferi o aparență de legalitate, inculpatul a deschis conturi, a efectuat câteva operațiuni de vânzare-cumpărare a valurilor și, în paralel, a înregistrat societățile comerciale „FINVAS PRIM” SRL (18 iunie 2014) și „Finance-Management” SRL (09 decembrie 2014). Prin intermediul acestor societăți, inculpatul a întocmit contracte de consultanță financiară, contracte de împrumut, recipise și obligațiuni de restituire, menite să ofere aparența unei activități economice reale și să consolideze încrederea victimelor. Niciuna dintre sumele remise de victime nu a fost vărsată în conturile firmelor, iar veniturile declarate erau foarte mici – 75 de lei pentru „FINVAS PRIM” și 47.750 de lei pentru „Finance-Management”. Acest fapt confirmă că cele două societăți aveau rol de paravan, pentru a ascunde caracterul fraudulos al activității și a menține încrederea victimelor.

33. Instanța a apreciat că contractele de consultanță financiară încheiate de inculpat cu Angela Guzun și Andrei Țurcanu constituiau acte simulate, întocmite exclusiv pentru a conferi aparența unei activități investiționale reale. Acestea nu au fost executate potrivit clauzelor lor esențiale: nu s-au deschis conturi de brokeraj pe numele clienților, nu au fost executate ordine de tranzacționare, nu s-au transmis informații privind evoluția investițiilor, iar clauza de protecție a soldului – care impunea stoparea tranzacționării la reducerea capitalului cu 20% și compensarea pierderilor – nu a fost aplicată. De asemenea, nici obligațiile clienților, precum transmiterea datelor de acces la cont, transferarea sumei stabilite și achitarea a 50% din profitul obținut, nu au fost puse în executare, întrucât conturile de brokeraj nici nu au existat. Potrivit art. 221 alin. (1) Cod civil, aceste acte sunt lovite de nulitate absolută, nulitate care operează de la data încheierii lor. Conform art. 328 Cod civil, nulitatea absolută nu poate fi acoperită prin confirmarea sau acordul părților, iar potrivit art. 331 Cod civil, efectele nulității sunt retroactive, actul fiind considerat ca și cum nu ar fi existat niciodată.

34. Recipisele și obligațiunile semnate de inculpat, inclusiv obligațiunea notarială nr. 5747, din 06 octombrie 2016, față de Vasile Burlacu și recipisa din 25 octombrie 2015, față de Alexei Rusu, au fost apreciate ca simple recunoașteri ulterioare ale datoriilor. Ele nu au înlăturat caracterul fraudulos al obținerii banilor, fiind menite doar să amâne restituirea.

35. Convorbirile telefonice, mesajele și capturile de ecran examinate au confirmat că inculpatul recunoștea permanent datoriile față de victime și formula promisiuni repetate („banii vor fi mâine”, „în curând încep achitățile”), chiar dacă contractele prevedeau că riscul pierderilor aparținea clientului și inculpatul nu era obligat să restituie capitalul. Aceste recunoașteri au fost apreciate ca dovezi suplimentare ale intenției frauduloase.

36. Instanța a mai reținut că, pe parcursul examinării cauzei, victimele au încheiat cu inculpatul acorduri de rezoluțiune și de soluționare amiabilă – la 29

octombrie 2020 cu Andrei Țurcanu, la 04 noiembrie 2020 cu Alexei Rusu, la 04 decembrie 2020 cu Vasile Burlacu și la 07 decembrie 2020 cu Angela Guzun, aceștia renunțând la acțiunile civile. Instanța a dispus încetarea proceselor civile inițiate la cererile acestora, subliniind însă că asemenea înregistrări au relevanță exclusiv pentru latura civilă, vizând stingerea pretențiilor patrimoniale, dar nu pot înlătura răspunderea penală a inculpatului, întrucât infracțiunea de escrocherie nu este condiționată de plângerea prealabilă a victimei.

37. În final, instanța a reținut că inculpatul a acționat cu intenție directă și în scop de cupiditate. Majoritatea sumelor au fost însușite pentru cheltuieli personale, iar o parte redusă a fost folosită pentru plata unor dobânzi către alți creditori, pentru a crea aparența de solvabilitate și a atrage noi victime. Inculpatul a prezentat ca adevărate fapte mincinoase privind investiții profitabile, inducând în eroare victimele și cauzându-le un prejudiciu în proporții deosebit de mari.

38. Instanța a subliniat că, prin rechizitoriul întocmit în cauza penală nr. 1-1241/17, lui Artur Efros i s-a imputat, în raport cu partea vătămată Andrei Țurcanu, săvârșirea infracțiunii de escrocherie cu cauzarea de daune în proporții mari, prevăzută de art. 190 alin. (4) Cod penal. Aceeași încadrare a fost menținută și prin ordonanța din 17 iunie 2021, prin care procurorul a modificat învinuirea, păstrând aplicabilitatea art. 190 alin. (4) Cod penal. Analizând ansamblul faptelor comise de inculpat față de toate victimele, instanța a apreciat că acestea corespundeau, în realitate, elementelor constitutive ale infracțiunii de escrocherie în proporții deosebit de mari, prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal. Totuși, având în vedere limitele cadrului procesual și faptul că învinuirea pe episodul privind pe Andrei Țurcanu nu a fost recalificată de acuzator, instanța a reținut răspunderea penală a inculpatului pentru acest episod doar în baza art. 190 alin. (4) Cod penal.

39. Instanța a reținut că, potrivit certificatului MAI nr. 34/5-1387 din 21 aprilie 2021 (f.d. 175 vol. IV 1-1208/17), Artur Efros a fost extrădat din Regatul Belgiei la 30 septembrie 2020, cheltuielile de extrădare constituind 56.845,82 de lei. În temeiul art. 227 și art. 229 Cod de procedură penală, instanța indicat ca aceste cheltuieli să fie recuperate de la Efros.

f. Apelul și decizia instanței de apel

40. La 18 noiembrie 2021, avocatul Vasile Ciuperca a declarat apel în numele inculpatului. Apărătorul a susținut că învinuirea este vagă și incompletă, întrucât nu este individualizată acțiunea concretă de inducere în eroare care ar constitui elementul esențial al infracțiunii de escrocherie. Instanța de fond a reținut ca inducere în eroare promisiunea inculpatului de a investi banii în afaceri profitabile, deși un asemenea element nu se regăsește în actul de acuzare, contrar art. 325 Cod de procedură penală. S-a mai susținut că raporturile dintre inculpat și pretinsele victime au avut natură civilă, fiind vorba despre contracte de împrumut ori consultanță, recipise și obligațiuni, cu dobânzi executate parțial.

Neexecutarea ulterioară reprezintă o simplă neexecutare contractuală și nu inducere în eroare. Concluzia primei instanțe privind caracterul simulat al contractelor este considerată eronată, în lipsa unui act secret diferit de cel aparent, iar neexecutarea clauzelor nu poate atrage nulitatea absolută, ci eventual rezoluțiunea. Victimele au urmărit în realitate recuperarea sumelor. Ulterior, ele au încheiat acorduri de soluționare amiabilă prin care au confirmat stingerea pretențiilor. Nu există probe clare de inducere în eroare, nicio victimă neafirmând că inculpatul ar fi prezentat documente sau extrase de cont pentru a crea aparența unor afaceri profitabile, iar referirile la conturile „roboforex.com” au fost valorificate abia în instanță.

41. La 06 aprilie 2022, [Curtea de Apel Chișinău a respins](#) apelul avocatului și a menținut sentința. Instanța de apel a reiterat argumentele din sentință, pe care le-a preluat în întregime, subliniind doar că probele electronice și contractele simulate confirmă, fără echivoc, caracterul fraudulos al conduitei inculpatului, iar acordurile amiabile ulterioare nu pot înlătura răspunderea penală. Decizia motivată a fost pronunțată la 08 iunie 2022.

f. Recursurile

42. La 05 și 06 iulie 2022, Artur Efros și avocatul Andrei Briceac au declarat recursuri în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 4), 5), 6), 8), 12) și 16) Cod de procedură penală, ambele având același conținut. Ei au solicitat pronunțarea unei sentințe de achitare. În motivarea recursurilor s-a invocat că judecata în apel s-a desfășurat în lipsa inculpatului, care nu a fost citat legal și nu a avut posibilitatea de a-și angaja un apărător ales, interesele sale fiind reprezentate de un avocat desemnat din oficiu. Procesul a avut loc în lipsa părților vătămate, ceea ce a lipsit apărarea de posibilitatea de a le adresa întrebări. Recurenții au criticat încadrarea juridică reținută, arătând că instanțele au considerat contractele civile drept „simulate”, deși instituția simulării a fost abrogată din Codul civil în 2019 și nu a fost identificat vreun contract secret. În realitate, raporturile dintre inculpat și victime erau contracte de împrumut ori consulting financiar în schimbul unor dobânzi de 6–10% lunar. Victimele au cunoscut destinația sumelor, au obținut dobânzi pe perioade îndelungate, iar ulterior au semnat acorduri amiabile, declarând că nu mai au pretenții. Apărarea a invocat și existența unei hotărâri civile definitive din 2017, prin care contractul cu Andrei Țurcanu a fost recunoscut valabil, precum și Ordonanța Procuraturii din 02 iunie 2021, prin care cauza privind Mihail Gîrnaja a fost clasată pe motiv că relațiile între părți erau raporturi civile. Instanța de apel a examinat formal cauza, repetând argumentele primei instanțe și omițând să se pronunțe asupra motivelor esențiale invocate. De asemenea, instanțele au ignorat circumstanțe importante: rolul intermediar al lui Vasile Burlacu, dobânzile primite de victime, faptul că acestea erau rude și consăteni, precum și presiunile exercitate asupra inculpatului și familiei sale pe durata procesului. În susținerea achitării s-a invocat jurisprudența Curții Supreme de Justiție (deciziile nr. [1ra-700/2014](#), nr. [1ra-9/2018](#), nr. [1ra-813/2019](#), nr.

[lra-679/2018](#)) și Hotărârea Plenului nr. 23/2004, potrivit cărora simpla neexecutare a obligațiilor dintr-un contract de împrumut nu constituie escrocherie, ci atrage doar răspunderea civilă.

43. La 15 iulie 2022, Curtea Supremă de Justiție a solicitat depunerea referinței la recurs. La 12 octombrie 2022, procurorul Sergiu Crijanovschi a depus referința prin care a solicitat declararea recursului ca inadmisibil. Potrivit referinței, motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, iar exprimarea unei alte opinii asupra probelor care au stat la baza hotărârii de condamnare nu poate servi drept temei pentru reexaminarea cauzei.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

44. Partea relevantă a art. 321 Cod de procedura penal este următoarea:

„(1) Judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul articol.

(2) Judecarea cauzei în lipsa inculpatului poate avea loc în cazul:

1) când inculpatul se ascunde de prezentarea în instanță;

..

(3) În cazul judecării cauzei în lipsa inculpatului, participarea apărătorului și, după caz, a reprezentantului lui legal este obligatorie.

...

(6) Instanța decide judecarea cauzei în lipsa inculpatului din motivele prevăzute în alin.(2) pct.1) numai în cazul în care procurorul a prezentat probe verosimile că persoana pusă sub învinuire și în privința căreia cauza a fost trimisă în judecată a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal, precum și se sustrage de la urmărirea penală și de la judecată.”

45. Partea relevantă a art. 412 Cod de procedura penal este următoarea:

„(5) Neprezentarea părților legal citate în instanța de apel nu împiedică examinarea cauzei.

(6) Dacă este necesar, instanța de apel poate recunoaște prezența părților obligatorie și ia măsurile corespunzătoare pentru asigurarea prezenței lor.

(7) La judecarea apelului, participarea procurorului, precum și a apărătorului, dacă interesele justiției o cer, este obligatorie. Apelul poate fi judecat în lipsa nemotivată a avocatului în măsura în care nu se încalcă dreptul la apărare.”

46. Partea relevantă a art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală la data depunerii recursului, era următoarea:

„Articolul 427. Temeiurile pentru recurs

(1) Hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuiri:

4) judecata a avut loc fără participarea procurorului, inculpatului, precum și a apărătorului, interpretului și traducătorului, cînd participarea lor era obligatorie potrivit legii;

5) cauza a fost judecată în primă instanță sau în apel fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate;

6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ... sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

8) nu au fost întrunite elementele infracțiunii ...;

...

12) faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită;

...

16) norma de drept aplicată în hotărîrea atacată contravine unei hotărîri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

47. În perioada comiterii faptelor, art. 190 alin. (4) și (5) Cod penal prevedea următoarele:

„Articolul 190. Escrocheria

(1) Escrocheria, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 200 la 500 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani.

(2) Escrocheria săvîrșită:

b) de două sau mai multe persoane;

c) cu cauzarea de daune în proporții considerabile;

d) cu folosirea situației de serviciu

se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 3 ani.

(3) Escrocheria săvârșită de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală

se pedepsește cu închisoare de la 4 la 8 ani cu (sau fără) amendă în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale.

(4) Acțiunile prevăzute la alin.(1), (2) sau (3) săvârșite în proporții mari

se pedepsesc cu închisoare de la 7 la 10 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

(5) Acțiunile prevăzute la alin.(1), (2) sau (3) săvârșite în proporții deosebit de mari

se pedepsesc cu închisoare de la 8 la 15 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.”

48. După modificările operate de Legea nr.179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018, art. 190 alin. (1), (4) și (5) Cod penal avea următorul cuprins:

„Articolul 190. Escrocheria

(1) Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.

...

(4) Acțiunile prevăzute la alin. (1)–(3) săvârșite în proporții mari, se pedepsesc cu închisoare de la 7 la 10 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

(5) Acțiunile prevăzute la alin. (1)–(3) săvârșite în proporții deosebit de mari, se pedepsesc cu închisoare de la 8 la 15 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.”

49. După modificările operate de Legea nr. 247 din 29 iulie 2022, în vigoare din 26 august 2022, art. 190 Cod penal, are următorul cuprins:

„(1) Escrocheria, adică sustragerea bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, inducere sau menținere în eroare,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 1000 de unități

convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.

(2) Escrocheria săvârșită:

a) cu folosirea de documente false, înscrisuri false;

b) de două sau mai multe persoane;

c) cu cauzarea de daune în proporții considerabile;

d) cu folosirea situației de serviciu

se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 la 1350 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 5 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani.

....

(4) Faptele prevăzute la alin. (1)–(3), săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, se pedepsesc cu închisoare de la 4 la 8 ani cu (sau fără) amendă în mărime de la 1350 la 3350 de unități convenționale.

(5) Acțiunile prevăzute la alin. (1)–(4), dacă valoarea bunurilor depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, se pedepsesc cu închisoare de la 7 la 10 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

(6) Acțiunile prevăzute la alin. (1)–(4), dacă valoarea bunurilor depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, se pedepsesc cu închisoare de la 8 la 15 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.”

50. Conform Hotărârii Guvernului nr. 974 din 04 decembrie 2014, în vigoare din 09 decembrie 2014, cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2015 a fost aprobat în mărime de 4.500 de lei.

MOTIVAREA INSTANȚEI

51. Decizia motivată a instanței de apel a fost pronunțată la 08 iunie 2022. Recursurile au fost declarate în 30 de zile de la pronunțare, adică au fost depuse în termen.

52. Art. 434 Cod de procedură penală prevede că instanța de recurs verifică legalitatea hotărârii atacate doar în limitele invocate în recurs. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs (decizia nr. [1ra-854/2022](#), § 85). Totuși, legea nu interzice instanței de recurs să recalifice considerentele invocate în recurs de la un temei de recurs la altul (decizia nr. [1ra-1520/2023](#), § 56).

53. Recursurile declarate de condamnatul Artur Efros și de apărătorul său,

avocatul Andrei Briceac, au un conținut identic. Ele se întemeiază pe art. 427 alin. (1) pct. 4), 5), 6), 8), 12) și 16) Cod de procedură penală, în redacția în vigoare până la 01 septembrie 2023. Pentru a facilita înțelegerea hotărârii, completul va examina distinct fiecare temei invocat.

a. Art. 427 alin. (1) pct. 4) și 5) Cod de procedura penală

54. Temeiul de recurs prevăzut anterior de art. 427 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală se referă judecarea cauzei în lipsa inculpatului și a apărătorului, când participarea lor este obligatorie. Recurenții au susținut că apelul a fost examinat în lipsa lui Artur Efros, care nu ar fi fost citat corespunzător, precum și în lipsa apărătorului ales.

55. Apelul a fost declarat de avocatul ales de condamnat, ceea ce exclude faptul că condamnatul nu cunoștea de procedura de apel. Din actele cauzei (f.d. 8–9, vol. VI) rezultă însă că inculpatul a fost citat la adresa declarată de el, citația fiind restituită cu mențiunea „plecat”. Condamnatul nu a informat instanța de judecată despre schimbarea locului de trai. Inculpatul nu s-a prezentat la ședințele fixate și nu a justificat absența, iar instanța de apel, constatând îndeplinirea procedurii de citare, a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia (f.d. 22–24, vol. VI). În baza acestor circumstanțe, instanța a conchis că inculpatul se ascunde. Art. 321 alin. (2) pct. 1) și 6), coroborat cu art. 412 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, permite examinarea cauzei în apel în lipsa inculpatului legal citat care se ascunde de la prezentare în instanță. Este adevărat că art. 321 alin. (5) Cod de procedură penală prevede posibilitatea aducerii silite ori a anunțării în căutare a inculpatului, însă acesta este un drept al instanței de judecată, nu o obligație. Într-o cauză în care apelul a fost declarat în favoarea inculpatului, asemenea măsuri doar ar limita drepturile inculpatului. Mai mult ca atât, inculpatul a fost extrădat din Belgia în anul 2020 (vezi para. 39), până la depunerea apelului, ceea ce fortifică suspiciunea de eschivare.

56. Pe tot parcursul judecării cauzei în prima instanță, Efros a beneficiat de asistența juridică acordată de avocații aleși de el. Prin telefonograma din 15 martie 2022, avocatul ales, Vasile Ciupercă, a fost informat despre data ședinței instanței de apel și a confirmat participarea, dar nu s-a prezentat. Instanța de apel a amânat cauza și a desemnat un apărător din oficiu, deoarece avocatul ales nu s-a prezentat la ședință, fără a invoca vreun motiv.

57. Prin urmare, în ceea ce privește art. 427 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, recursul este vădit neîntemeiat.

58. În ceea ce privește neaudierea părților vătămate în instanța de apel, completul constată că acestea au fost legal citate, iar neprezentarea lor nu împiedică examinarea cauzei. Mai mult, părțile vătămate nu au înaintat recurs pentru a invoca acest aspect. În concluzie, și în ceea ce privește art. 427 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, recursul este vădit neîntemeiat.

b. Art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală

59. Art. 427 alin. (1) pct. 6) Codul de procedură penală se referă la motivarea deciziei instanței de apel și include cinci situații distincte. Apărarea a invocat două: a) că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel; și b) că instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția.

60. Art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în vigoare până la 01 septembrie 2023, a fost interpretat în numeroase cauze (a se vedea hotărârile nr. [1ra-231/2023](#), [1ra-1081/2023](#), [1ra-1309/2023](#)). Conform acestei jurisprudențe, simplul fapt al dezacordului cu motivarea instanței de apel nu cade sub incidența acestei norme, iar obligația instanței judecătorești de motivare al hotărârii judecătorești ar trebui interpretat ca o obligație de a combate convingător toate argumentele din apel care, dacă ar fi admise, ar schimba soluția instanței (decizia nr. [1ra-854/2022](#), § 100). Norma dată nu poate fi interpretată ca obligând instanța să combată argumentele care nu pot avea vreun efect asupra soluției. Acesta este și standardul de motivare impus de art. 6 CEDO (hotărârile [Moreira Ferreira v. Portugalia \(nr. 2\)](#), 2017, § 84; [S.C. IMH Suceava S.R.L. v. România](#), 2013, § 40). De asemenea, instanța de apel poate, printr-o declarație generală, să respingă argumentul invocat în apel, subscriind motivării convingătoare a primei instanțe (hotărârile [Garcia Ruiz v. Spania](#), 1999, § 26; [Stepanyan v. Armenia](#), 2009, § 35).

61. În recursuri se invocă că instanța de apel nu a combătut convingător următoarele aspecte esențiale pentru judecarea cauzei: (i) inadmisibilitatea probelor administrate de acuzare și (ii) insuficiența probatoriului, prin ignorarea probelor apărării care demonstau caracterul civil al raporturilor dintre părți. Instanța de apel a scris poziției primei instanțe, care, în sentință, a explicat detaliat de ce probele invocate pentru constatarea vinovăției lui Efros sunt admisibile. Completul este de acord cu această argumentare. Instanțele ierarhic inferioare a oferit o motivare suficientă și în ceea ce privește întrunirea în acțiunile lui Efros a elementelor escrocheriei. Completul va detalia unele aspecte la analiza în temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală. Drept consecință, în partea art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, recursul este vădit neîntemeiat.

c. Art. 427 alin. (1) pct. 8) coroborat cu 12) Cod de procedură penală.

62. Apărarea a invocat că raporturile dintre Artur Efros și părțile vătămate ar fi avut natură civilă, confirmate prin contracte de împrumut, consultanță financiară, recipise și obligațiuni, iar unele au fost stinse prin acorduri amiabile. Recurenții mai susțin că instanțele de fond și apel au calificat eronat aceste acte ca fiind simulate și că victimele și-ar fi asumat riscul unor dobânzi mari, cunoscând destinația banilor. În esență, recurenții susțin că nu sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, deoarece neonorarea obligațiilor de către condamnat se datorează riscurilor economice, nu intenției condamnatului de a obține banii prin fraudă. Având în vedere motivele invocate, recursul va fi

examinat doar prin prisma temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală.

63. Completul reiterează că, pentru soluționarea cauzelor de escrocherie, urmează a fi analizat momentul inițial al pretinderii sau dobândirii banilor și intenția făptuitorului la acea dată. [Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 126/2018](#) § 23, a subliniat că inducerea în eroare trebuie să vizeze natura actului, obiectul sau identitatea părților la momentul contractării, iar simplele neexecutări nu pot fi calificate ca escrocherie. Potrivit pct. 15 al [Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 23/2004](#), primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament constituie escrocherie dacă făptuitorul, la momentul pretinderii sau dobândirii, urmărea sustragerea bunurilor și nu intenționa executarea obligației. Lipsa unei activități economice reale, promisiuni nerealizabile, plata dobânzilor din banii altor persoane și folosirea unor documente lipsite de substanță sunt elemente care vorbesc despre escrocherie.

64. Completul subscris constatările instanțelor de fond și de apel. Inducerea în eroare a părților vătămate s-a realizat prin promisiuni mincinoase de câștiguri sigure și profitabile. Societățile „FINVAS PRIM” SRL și „Finance-Management” SRL nu au desfășurat activitate economică autentică, din venitul acestora fiind imposibilă executarea angajamentelor asumate față de părțile vătămate. Probele electronice au relevat o disproporție flagrantă între sumele remise de părțile vătămate (vezi para. 26 și 30). Această diferență confirmă lipsa unei activități investiționale reale și caracterul piramidal al mecanismului, plățile către unii creditori nefiind profituri, ci fondurile atrase ulterior de la alte victime – practică ce, conform jurisprudenței Curții Supreme, reprezintă indiciu al escrocheriei.

65. Fondarea companiilor, la inițiativa lui Efros și în ajunul primirii banilor de la părțile vătămate, de către alte persoane convinse de Efros, fără ca fondatorii să aibă vreun rol în administrarea companiilor, este un alt element care susține concluzia cu privire la intenția frauduloasă. Deși apărarea susține că banii au fost primiți de Efros pentru a fi investiți prin intermediul unor companii, instanța nu a putut constata vreo plată făcută de părțile vătămate prin transfer bancar sau prin depuneri bancare în folosul acestor companii. Din materialele cauzei nu rezultă că sumele încasate de condamnat în numerar de la părțile vătămate au fost depuse de acesta în contul „FINVAS PRIM” SRL sau „Finance-Management” SRL.

66. Ratele foarte mari ale dobânzilor cu care condamnatul atrăgea sumele, de la 72% la peste 100% anual, în condițiile în care puținele investiții efectuate de Efros în piața Forex nu confirmau asemenea rate ale profiturilor, de asemenea vorbește despre escrocherie, în care dobânzile primilor „investitori” sunt acoperite din banii „investitorilor” atrași ulterior. Condamnatul nu a confirmat o experiență vastă de investiții la bursă pentru a garanta asemenea profituri. Mai mult, niciun investitor serios nu poate oferi garanții de profituri atât de mari din investiții bursiere.

67. Recipisele, obligațiunile sau contractele de împrumut invocate de apărare

nu au fost executate, ce este un alt factor care confirmă escrocheria. Completul reiterează că condamnatul a continuat să accepte fonduri, chiar dacă avea restanțe la alți investitori la plata dobânzilor. Deși promitea prin recipise mai multor persoane să restituie sumele în scurt timp, promisiunile asumate prin recipise nu au fost respectate până la pornirea cauzei penale. Din suma obținută de la Angela Guzun, condamnatul nu a restituit nimic (vezi para. 18).

68. Conținutul contractului semnat la 13 octombrie 2015 cu Angela Guzun, de asemenea confirmă intenția frauduloasă. Deși din contractul semnat de condamnat, în numele Finance Management SRL, era indicat că pe numele lui Guzun urma a fi deschis un cont de brokeraj, iar suma investită de aceasta (transmisă condamnatului) urma a fi plasată în acest cont, ea nu a fost informată de condamnat despre deschiderea unui asemenea cont și nici despre alimentarea soldului contului cu suma investită. De fapt, contractul cu Angela Guzun a fost încheiat deja când condamnatul avea dificultăți majore în onorarea angajamentelor asumate anterior.

69. Argumentul apărării potrivit căruia victimele ar fi cunoscut destinația banilor și ar fi acceptat riscul nu exclude fapta penală. Victimele s-au bazat pe prezentările mincinoase ale condamnatului. Instanța de fond a reținut că inculpatul a acționat cu intenție directă și scop de cupiditate, însușindu-și majoritatea sumelor pentru cheltuieli personale și folosind parțial banii pentru plata unor dobânzi, tocmai pentru a crea aparența de solvabilitate și a atrage noi victime, aspecte de care părțile vătămate nu cunoșteau (vezi para. 37). Mai mult, din cele menționate în para. 64 rezultă că majoritatea fondurilor nici nu au fost investite de condamnat în piața bursieră, așa cum acesta promitea părților vătămate.

70. Critica apărării privind constatarea instanțelor de fond că contractele de consultanță ar fi acte simulate, chiar dacă ar fi întemeiate, nu poate schimba constatările de mai sus cu privire la intenția frauduloasă a condamnatului de a extorca bani. Această eroare de drept civil nu afectează însă analiza penală, întrucât contractele au servit ca paravan pentru inducerea în eroare. Constatarea escrocheriei putea avea loc și fără constatarea nulității contractelor încheiate.

71. Instanța de recurs este de acord cu instanțele ierarhic inferioare că, încă de la atragerea fondurilor, inculpatul nu avea nici intenția, nici posibilitatea reală, de a restitui sumele atrase și dobânzile, promisiunile fiind irealizabile. Actele juridice invocate au fost doar un paravan juridic folosit pentru a obține încrederea victimelor. Inducerea în eroare a fost anterioară și concomitentă transmiterii banilor. În consecință, elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal sunt întrunite, iar recursul în această parte este vădit neîntemeiat.

72. Nici hotărârea civilă din 31 ianuarie 2017, prin care condamnatul a fost obligat să restituie 10.000 de euro către Țurcanu (vezi para. 10), nici ordonanța de clasare din 02 iunie 2021 privind raporturile cu Gîrnaja (vezi para. 42) nu pot schimba concluzia din paragraful precedent. Hotărârea civilă confirmă

neexecutarea unei obligații, ce nu exclude că neonorarea obligației contractuale se datorează escrocheriei. În același timp, ordonanța procurorului emisă într-o altă cauză penală (f.d. 166–173, vol. IV) nu reprezintă un lucru judecat și nu impune obligații instanței de judecată. În aceeași logică se înscriu și acordurile amiabile încheiate între condamnat și părțile vătămate. Soluționarea pretențiilor civile nu înlătură răspunderea penală pentru escrocherie, or pentru pornirea unei cauze penale în baza art. 190 Cod penal nu este necesară plângerea victimei.

73. Apărarea a susținut că părțile vătămate au primit de la început dobânzile pentru sumele investite, ceea ce exclude intenția de însușire a banilor. Completul este de acord cu concluzia primei instanțe, la care a scris și instanța de apel, că plata inițială a dobânzilor a avut scopul de a crea percepția unei investiții de succes cu scopul obținerii altor investiții. Dobânzile plătite părților vătămate erau mult mai mici decât sumele investite. De asemenea informațiile din dosar cu privire la investițiile efectuate de condamnat confirmă că acestea nu puteau fi obținute din profitul realizat în urma investițiilor efectuate. Instanța a stabilit că acestea, în cea mai mare parte, proveneau din sumele oferite de investitorii ulteriori.

74. Faptul că Vasile Burlacu, și nu condamnatul, a adus părțile vătămate la condamnat nu exclude escrocheria, având în vedere că banii atrași nu au fost investiți, după cum se angaja condamnatul. În dosar de asemenea nu există probe că Burlacu cunoștea că condamnatul nu obține profit suficient din investiții la bursă pentru a-și onora angajamentele față de părțile vătămate. Dacă asemenea probe ar fi existat, Burlacu putea fi acuzat de coparticipare la comiterea infracțiunii de escrocherie. Acest aspect nicicum nu poate reprezenta totuși un motiv pentru achitarea pe celelalte trei capete de acuzare.

75. Prin urmare, în ceea ce privește temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, recursul tot este vădit neîntemeiat.

c. Art. 427 alin. (1) pct. 16) Cod de procedură penală.

76. Recurenții au invocat că instanța de apel a aplicat în mod diferit art. 190 Cod penal față de jurisprudența anterioară a Curții Supreme de Justiție, citând mai multe decizii de achitare (nr. [1ra-700/2014](#), nr. [1ra-9/2018](#), nr. [1ra-813/2019](#), nr. [1ra-679/2018](#)). Aceste precedente ar demonstra că raporturile dintre Artur Efros și părțile vătămate aveau caracter civil și trebuiau soluționate pe calea dreptului civil.

77. Completul constată însă că cele patru cauze în care Curtea Supremă de Justiție a adoptat sau menținut hotărâri de achitare nu sunt comparabile cu prezenta cauză. În cele patru cauze, Curtea Supremă a reținut lipsa unor indici clari de intenție frauduloasă la momentul primirii fondurilor. În această cauză probele confirmă că Efros a făcut promisiuni irealizabile cu scopul de a obține bani, pe care nu i-a folosit conform angajamentelor asumate față de părțile vătămate. Drept consecință, și în această parte recursul este vădit neîntemeiat.

78. Din motivele de mai sus, în conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de

procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibile recursurile depuse de Artur Efros și de avocatul Andrei Briceac împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2022.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Vladislav Gribincea

Judecători

Ghenadie Eremciuc

Leonid Chirtoacă